

Bétaból, Pénteken, Januarius' 21-dikén 1820.

Északi Amerika.

A' *Belga* levelek ily örvendező tudósítást közlenek *Philadelphiből* Okt. 30-dikáról: — „A' kereskedésnek *criticus* állapota, mely az Északi Amerikai egygyesült Státusokban, kivált azokban, mellyek a' tenger' partjain esnek, valami négy hónapoktól fogva sok félelmet okozott, itt már megváltozott. Bankóink ismét hozzá fogtak a' fizetéshez, 's a' kész pénz ismét folyamatba indult. A' Guinéket, Souvraindórokat, az Angliai Schillingeket, Piastereket, és Koronás-tallérokat egész hőséggel látjuk köz kezeben forogni. A' kereskedés a' maga előbbeni elevenségét vissza kapta: de van is okunk annak reméltére, hogy kereskedőjinket a' megazúnt rettentő *crisis*, jövődre nézve vigyázóakká tette. Tőkepénzes embercink önn' kárvallások által tanítatván, az igen mérész spekulálásnak ezentúl békét hagyván, szükség felett való pénzeiket földmívelésre 's fábrikák' felállítására fogják fordítani, mellyek dolgában foglalkozásuk van. A' fábrikások, mív mesterek 's egyéb effélékhez értő emberek már nagyon keresetnek; a' *Mekhanikusok* szerencsés jövőddel biztathatják magokat; az építő kivált a' vízi-épületekhez értő mesterek, nálunk jobban fizetnek, mint másutt akár hol. A' jövő tavasszal sokgazdag Németeket és Anglusokat várunk ide, kik között nem kis értékű fábrikások fognak találni.

Nagy Britannia.

Valamint Északi Amerikában, úgy Nagy Britanniában is egyszerre megvidámodott a' kereskedők Jéremiásának ábrázatja, 's alleluját énekel nékiek: — „*Liverpoolból* (így szóilnak a' Jan. 1-ső napján költ, Londoni Ujságlevelék) oly tudósításokat vettünk, hogy ott a' kikötőhelyben mindenek egyszerre felelevenültek; kiváltképpen keresik az Északi Amerika felé útnakindulni készülő hajókat. Canadából, Brasiliából, Északi Amerikából, 's Napheleti Indiából, naponként érkeznek oda a' kereskedő hajók, 's mind ezekre nézve nem ok nélkül remélnjük, hogy kereskedésünk csatornáji ismét meg fognak nyitni.“ — A' Londoni Kurir pedig még teljesebbé teszi ezen tudósításoknak örvendetes voltát az által, hogy Angliának azon részeiről, a' mellyek manufaktúrákkal bővölködnek, oly leveleket közöl, mellyek szerint ott a' fábrikásoknál a' jövő tavaszra már előre sok holmit alkudtak. — Az Ellenző részen lévő írók ellenben nagyon csudálkoznak, hogy Angliának szomorú ábrázatja, mellyet a' Kurir 's az ő részesei, csak nem régen is oly szomorúan festettek vala le, most egyszerre ily vidám színbe öltözhetett; holott az Őt hathatós erejű Billek még alig hogy csak a' Parlamentum házai által elfogadtattak, 's hathatóságokat még annál kevesebbé éreztethették meg. De különös ellenkezésben látszik továbbá lenni ezen örvendetes tudósítá-

sokkal a' Londoni kereskedőknek azon kérelme is, melyet ők a' Parlamentumnak eléjébe terjesztettek, 's a' melyben keresveszesen panaszkodnak a' kereskedés, manufakturák, 's az egymás eránt való bizodalom' teljes megcsökkenéséért, 's azt kéri, hogy rendeljen a' Parlamentum ezen veszedelmes környülállásoknak megvizsgálására 's elhárítatásokra egy különös Biztosságot. Kérelmét azonközben nem nyerte meg ezen kereskedői Egyesület.

Az Anglus Status' adóssága 1818-ban Jan. 5-dikén 1,146,750,982 — 1819-ben pedig ugyancsak Jan. 5-kén, 1,181,504,562 font Sterlingekekből állott. Ha ezen summákat, hogy kerek számmal szolljunk, 10-zel sokszorozzuk, 1818-ban Jan. 5-dikén, 11,464; — 1819-ben pedig 11,815 millió forintokra tett ezen veghetetlen hatalmu, birtokait a' Világ' tengerének egyik végétől a' másikig kiterjesztett Statusnak adóssága. Ide azonközben Irlandia adóssága is be van foglaltatva.

Minket így szollott e' napokban a' Chronicle minden felől noगतnak a' szabadság' barátjai, hogy azt az elő-arasznyi időt, mely alatt még a' nyomtatási szabadságnak hasznát vehetjük, használjuk az új Billek ellen való tusakodásra. Mi kinyilatkoztatjuk, hogy meggyőződéssel hiszszük azt, hogy a' nyughatatlanságoknak hírét szántszándékkal nagyították, hogy megmutathassák, hogy a' nép szabadságai egy részének Őt esztendőig való felfüggesztetése szükséges legyen. Egyéb eránt mi a' Ministereknek ezen eszközhöz való folyamodásokban nem annyira valami hozzájok való külső befolyást, mint inkább egy olyan bölcs előrendezést gyanítunk, mely szerént ők a' népet oly állapotba helyheztenni akarták, hogy majd, mikor a' finantziai éles intézetek közönségessé lesznek, ne kiáltozhasson."

Most egyéberánt, kívált azolta, hogy a' felső ház' Febr. 17-dikéig az alsó pedig Febr. 15-dikéig bezárattatták, majd semmi nevezetes történetekről nem emlékezik a' Londoni Újságlevelek. — A' két fele, Ministerialis es hitenzelő leveleket, egymással való vetekedéseik azonközben még most is folynak. A' Jurir így dorgálódzott mostanság a' Chronicle ellen: — „Nekünk, ugymond, kötelességünk a' Chronicleből egy valósággal nagy éretlenséget felhozni és megezőfolni: „0 azt erőssíté, hogy az, hogy a' Ministerek Őt Jovallásaink a' Parlamentumban ily sok tagok partját fogták, egy új bizonyosságul szolgál arra, hogy mely szükséges legyen ezen Parlamentumnak reformáltatása. Hisze' a' Radikálisok' panasza is (ezek mind a' Chronicle' szavai) nem egyéb, hanem, hogy a' Parlamentum nem a' nép' képviseleje; mert ha a' volna, telyesitend annak kivánságait: de éppen ellenkezőt eszelezzik.“ — Ha ez így volna, (ezek már a' Kurir' szavai) már így mi is azt mondanók, hogy szükséges a' Parlamentum' reformáltatása. De nem így van a' dolog. Minden tudja, hogy mikor a' nép valamit nyilvánosan kívánt, mindenkor megnyerte kívánságát: hanem, mikor egy magános sirásrivás, előtétel, ön' hazzonkeresés, úgy áll elő, mint ha a' nép' kivánsága volna, ilyenkor a' Parlamentumnak kötelessége az ellentállás; kötelessége, hogy a' köz jót a' rossz czélzások ellen oltalmazza."

A' Manchesteri Radikálisok' Biztosága, mint látszik elhalasztotta azon határozását, hogy a' Parlamentum által törvénné tétellett Őt Jovallásoknak gyakorlábavételődéssek előtt még egy nagy népgyűlést tarthasson, minthogy közönséges birdetést adván ki meghívta a' népet, hogy az 1820-dik esztendő Januáriusának 1-ső napján, Nagy Britannia szar

badsága' elveszésiért való szomorkodásának kinyilatkoztatására, tarison egy községes hőjt-napot.

Leeds városában a' politziai tisztég egy oly ifjura talált az édes atya' pinczéjében, kit az ott 15 esztendőkiől fogva a' grádics alatt a' falhoz láncozva hegyellen-állapotban tartott; testéből már a' csontokis kilátszottak némely tagja-in. Egy aszszony valamit keresvén ott, történetből hallotta meg sohajtozásait. A' politziai előjárók a' fiú apját elfogatták 's törvényt láttattak reá, de büntetés nélkül el kellett bocsátaniok, mert azzal mentette magát, hogy a' fiú eleitől fogva meg lett volna tébolyodva, 's ő azt czért kötre tartani kéntelenített. Hogy a' gyermek most bomlott elméjű, bizonyos. Hogy bomlott volt - é eleitől fogva, vagy nem, ezen tekintetben semmi bizonyosság nincsen az öreg ellen; minthogy már a' felesége is meghalt.

BCU Cluj / Central U

Napkeleti Indiából ily tudósítások fordulnak elő a' Londoni Ujságlevelekben: — „Ugy látszik, hogy már most Ceylon szigetén is állandóan le van téve az Anglusok' katoná uralkodásának talphőve. Candy' volt Királyát által vitték az Indus szározra, a' hol Velloreben tartják. Az ő Ellepoley nevé, szép talentumokkal bíró Ministere, ott a' szigeten Columbo várában ül fogságban. A' sziget' előkelőbb lakosait, részint Isle-de-France szigetére (melly most az Anglusoké) vitték-el, részint külömbkülönb várákba zárták. Az ólta, hogy ezek törtétek, tökéletes csendesség uralkodik Ceylon szigetén. — A' Calcuttai Ujság szerint nagyon szomorú véget ért a' Pindaris (hegyi lakos) népnek Cheeto nevű Fejedelme, ki az utóbbi hadakozásban a' Berári, már most Országától megfosztatott Raját az Anglusok

ellen segítvén, ezzel egygyütt ő is szerencsétlenné és földönfutóvá lett. Ezen Berári Ex-Rajah, Appah-Saheb, ennésegédje Cheeto, 's ezen utolsó-nak fia *Muhamed Pumah*, az ólta, hogy a' békesség helyreállított és ök semmivé tétettek, mind a' hegyek között bujdoklottak. Végre az Affeerghari Killeदार (Kommandans) az Ex-Raját ugyan bebocsátotta és oltalma alá vette, de Cheeto' 's ennek fíját, nem. Ezek tehát bujdokláshoz fogtak, 's egymástól elváltak. Maga Cheeto az erdőknek vette útját, hanem kevés napokmulva szegénynek a' lovát felnyergelve egy erdő mellett találták meg, 's még a' montlízákja is a' nyeregkapában volt; melyben egybek közt 250 Rupiát találtak, holmi levelekkel, mellyeket az Ex-Rajah adott volt neki által, 's a' pecsétnyomójával egygyütt. Azután magának is nyomozására indultak az erdőbe, hanem a' helyett, hogy őtet magát megtalálták volna, egy tigrisnek véres nyomaira 's holmi véres ruha darabokra 's végezetre egy öszsze marézánglott emberfőre találtak, mellyet jól meglehétett esmerni, hogy a' Cheeto' feje légyen. Így végezte életét Cheeto Fejedelem, a' ki csak nem régiben 50,000 lovasokkal jött vala a' Raja' segítségére. Azután ezen szerencsétlenné a' fíja is az Anglusok kezére került, a' kik pénzt adtak neki az apja fejének eltemettetésére. Az Ex-Raja Országát ezen szörnyű véres hadakozás után már most éhelhalás rongálja.

A' Franciaia Revoluzióból esmeretes Dumouvier még él. Londonban lakik; már 80 esztendő.

Angliában csak a' gőz-machinák annyi munkát tesznek most, a' mennyire eddig 3 millió emberek kivántattak; 's a' melly által most minden nap 32 ezer tallerral költ Anglia kevesebbet, mint eddig költött.

A' Követek' kamarájának Jan. 8-dikán közönségsé téített Bulletinjében, 159-re téítik azoknak a' kérelmeknek száma, mellyek az Ország' külömbkülömb részeiből bejöttek, és a' mélyekben a' kívántatik a' Köveiktől, hogy ne egygyezzenek-meg abba, hogy a' Constitúción 's a' Választási törvényen valami változások téítessenek. Két kérelmek ellenben, mellyek Chateaubriantból és La-Charitéből érkeztek-be, az ellen panaszolodnak, hogy az elsőbb nemű kérelmekre minden féle mesterkedések által kerestettek össze az aláírások, 's azért ment a' számok 19,057-re. Ezen kérelmekről Jan. 10-dikén kellett az arra kirendeltetve lévő Biztosságnak a' maga vélekedését a' kamara' elejébe beadni.

A' Toulousei Universitásban még meg nem szűnt az Orvosi és Törvény tudományok Fakultásainak a' tanulóknak lármázása. Az után, hogy, mint már említettük, az Orvosi Fakultásnál az Oskolai Cursust a' Dékány berekeszteni kén-telenített voltva, nem soká hasonló keménységgel bánni kén-telenített a' Törvényes Fakultással is, azért, hogy az oda tartozó tanulóközsszeületekzén, ők is kérelmet készítettek a' kamarákhoz, azért, hogy ne egygyezzenek-meg a' Constitúción és Választási törvényen jóvaltatható változásokban. A' *Journal-des-Debats* bevesen kikelt ezen tanulóknak ellen, az ilyen hozzájok telességgel nem illő cselekedetekért: — „Ha keserves dolog (így szoll ezen Journal) azt látni, hogy ezen tanulóknak miként vesztegetik a' tanulásra rendeltetett drága időt a' Státus' ügyesbajos dolgairól való tanácskozásra: nem kevesebbé keserves, azt is szemlélni, hogy ugyan ezen ifjaknak hajlandóságát, naponként, 's még pedig, fájdalom! nem minden következés nélkül, miként iparkodnak elcsábítani, tévedésre vezérleni! Már csak az első sorai is

azon kérelemnek, mellyet ezen Törvényes Oskolai Tanulók a' Követek' kamarájához intézni, szükségesnek gondoltak, olyanok: hogy elég nyilván kimutatják, hogy melly vélekedés, melly hajlandóság, 's mi nemű gondolkodás vezérelje ezen ügy mondattott Könyörgöket: „Uraink! (így szollnak ezen ifjú boldondok), *A' Thronusból tartatott beszéd Francia Országot mélyen megsomorította. A' kezd kérdésbe jóni, hogy valyon a' Király nem akar-e azon háládatossághoz továbbá számot nem tartani, mellyet eddig magának, nagy bölcsessége által, megnyert?* „Nem keserves dolog-e azt szemlélnünk, hogy ezen Törvényes Oskola szakálatlan ábrázatú Doktorai, *Juris Peritusai*, magokat azon törvények' fő megítelői Brák-ká tenni mérészlük, mellyeket a' Király a' maga bölcsessége szerént a' maga népeinek jóvall, 's még azt is kérdezni merik, hogy valyon a' Király le akar-e a' maga alattvalóji' boldogságának előmozdításáról mondani, 's nem akarja-e azoknak háládatosságokat megérdemlenni?„

Egy Ministeri Ujság szerént az Első Minister Gróf *Decazes* rosszszül lévén, miatta nem volt már egyszer Ministeri tanács: hanem egy Libéralis Ujság, talám csak tréfálodni akarván, így szoll ezen alkalmatossággal: „A' Választási törvény, úgy mond, minden antagonistájit torkon fogta; a' Deserre Ur nyakára piotzát tettek; Herczeg Broglie nem beszélhet; Gróf *Decazes* ágyban fekszik; Lainé Urnak fő-fájása van; Pasquier Ur hurutot kapott; Roy Ur berekedett; csak Portal Ur beszélhetne, de a' ki felől tudva van, hogy aoha se beszél.

Gevaudan és Simon Urak kihirdetették a' Libéralis levelekben, hogy nem igaz, hogy ők a' 200 Frank büntetésért, mellyeket, azért vetettek reájok, hogy Klübggyűlések tartattak nállok, apelláltak

volna. Elérték ők (így szólnak) a' magok céljokat külömben is; megmutattak ők, hogy a' politikai egygyesületeknek szabadoknak kell lenni egy Constituionális Státusban; 's ezen pernek tulajdonsága által tudósítottak a' törvényhozó kamarák affelől, hogy van a' Francia törvényes könyvben egy Paragraphus, melynek megjobbításra van szüksége. Egyéb eránt most külömben is nagyobb dolgok vonták magolira a' közönség' figyelmét, mint a' milyen az ő 200 Frankokért való apellálások volna; nem is lenne szabad azon nagy veszedelmekről, mellyek most a' Constitutiót 's a' Választási törvényt fenyegetik, ily magános csekélységekre vonni a' közönséges figyelmet."

Generális *Savary*-ról a' Rovigoi Hercegről azt írják Párisból, hogy ismét vissza akarna menni Smyrnába, a' hol egy hereskedő házzal társasági egygyesületben van.

Spanyol Ország.

A' Spanyol határszélről így irtak December 30-dikán: — „Csak nem közönségesen kezdik hinni, hogy azon Királyi költött parancsolattal, melly által az úgy nevezett Militzia' Obersterei meghívatattak vala, hogy bizonyos meghatározott időben Regimentjeikkel egygyütt Madridba érkezzenek, csak oda czéloztak a' mesterkedők, hogy az Országlószeket félelmissé tegyék, de semmi afféle plánumjok nem volt, hogy valami lármát vagy rendetlenséget csináljanak; és ambar azt, hogy ezen mesterkedők kik lehetek, még bizonyosan kitanulni nem lehetett is, annyit csakugyan gyanítanak, hogy ezek azon részhez tartoznak, mellyet (Francia Országban Ultrámaló) itt *Serviliseknek* neveznek (a' Liberalisok-

nak itt is csak ezen név adatilo). Mondják, hogy ezen Servilis résznek csak a' lett volna a' plánuma, hogy a' Királyt, a' ki egy időtől fogva szelidebb systemának tartására láttatik hajlani, ezen hajlandóságtól elidegenítsék. Azonban, ha el nem érte is ezen rész egészszen a' maga czélsását, csakugyan, mint látszik még is nyert valamit, ha szintén attól, hogy az Udvarhoz való egész befolyását vissza kaphassa addig, míg Hercege Fernando Első Minister lesz, nem lehet félni. Hanem ahozképpes, hogy melly hamar változik Spanyol Országban a' Ministerium' állapotja, ez is megtörténhetne. — A' miaz Északi Amerikaiakkal lehető hadakozást' illeti, ezt Madridban senki nem hiszi. — Azért nagyon békételenkednek Madridban, hogy Lord Cochrane, a' Spanyolok egygyik legveszedelmesebb ellensége Amerikában, Angliából ily nagyon segittetik; vannak, kik azt erőssítik, hogy még az Anglus Ministerek magok is, bárj melly idegenek legyenek is ezen Lordhoz az ő régi magaviseletiért, az ő Amerikába tett expeditióját csakugyan nem rosz szemekkel nézték, minthogy a' maga hazájából hereskedők' javát ezen expeditió által minden esetben nem kevéssé sikeresíti. Mondják, hogy a' Spanyol első Minister és a' Madridi Anglus Követ között heves vetekedések is fordultak volna már elé Lord Cochrane miatt. — *Portugallia* és *Spanyol Ország* még mind ez ideig meg nem egygyezhettek a' köztök előfordult villongásokra nézve, és a' Radiksi nagy expeditió, ha megérkezhetne is az Amerikai tengerre, bajosan fogna a' maga Buenos Ayres ellen intézhető czélsására nézve, se' Montevideóban se' Brasiliában valamely harátságos fogadtatást vagy segittetést találni. — A' Madridi közönséges leveleiben mostanság semmi nevezetes tudót-

nem találtatott az Amerikai elpártolt tartományok állapotjáról: a' magános levelek ellenben az insurgensekről, már most még azon Amerikai vidékekről is, melyekről eddig mind csak a' Spanyolokra nézve irtak kedvezőleg, úgy irtanak, hogy szerencsés kimenetellel bízathatják magokat. Igaz az, hogy az ellenekhez küldött expedíziót Kadikuban valóssággal nagy iparkodással siettetik: de felettébb nagy akadályok állanak előtte. A' rendkívül való adózás, oly környülálások között, melyenek között Kadiks most a' Sárga-hidegnek pusztításai után 's a' hereskedésnek csaknem teljes megszünése miatt lehet, ha bár tökéletesen ezen expedízióra van is bataroztatva, az életben maradott lakosoknak akár mely jó indulatjok mellett, bajosan lehet sikeres. Mondják, hogy Meksikóban is újabb zenebonáskodások folynának. Mostanság ismét mutogatni kezdette magát az a' híres pártos vezér *Padre Torres*, kit az Ujságlevelek már löbb izben megölttek, de mind annyiszor ismét felelevenítettek. Az ő tanyáji hozzájok közelíthetetlen vidékeken szoktak lenni, melyekről az ő seregei csak akkor ütnek ki, mikor a' Spanyolokat, valahol nem nagy erővel lenni megsajdítyák, 's mihelyest ezek által jó formán nyomattatni kezdenek, azzal a' ragadománnyal, melyre addig szert tettek, ismét előbbeni bátorságos tanyájkiba, az erdők és hegyek közé, veszik be magokat. — Uj Granadát és Venezuelát oly állapotban irtják lenni, hogy bajosan fognak többé az anyaországhoz vissza térni. — Vannak, a' kiktől is tartanak,

hogy az Északi Amerikai Congressus már most annak módja szerint meg fogja Buenos-Ayresnek és Venezuelának függetlenségeket esmerni, mely ha meg talál történni, annál bajosabb leszén őket az engedelmességre vissza téríteni. — Az Országlószéknél minden tilalmazása mellett sok segítséget kaptak, kész pénzért, eddig is ezen Insurgensek Északi Amerikából. Ney-Yorkból Dec. 1-ső napján is két hajó vezet el onnét a' Cochrane hajós seregéhez, hadi készületekkel rakodva, hanem az egész terhet kész pénzzel fizette ki Chili' Ágense.

Az az English nevű Anglus Oberster, ki a' Venezuelai Insurgensek szolgálataiban lévő Anglusokat vezérelte, nem régen veszedelmes hidegtelelésbe esvén, meghalt. Halálát nagyon sajnálják hazája'lijai is, de az Insurgensek is.

A' *Párisi* Monitör említi Madridból irtott Anglus levelek után, hogy a' Spanyol Nyomozószték folytában használja a' kemény eszközöket, 's a' szabad kömivesség, eretnkség és philosophia miatt sok oly érdemes emberek is ezen ítélőszék' tömlöczéibe vettetnek, a' kik hazájoknak valaha valóssággal sokat használtak. Grandes Gróf Montijo, Granadai volt Fő Kapitány, a' katona fogházból, melyben eddig tartatott, a' Gallitzia Nyomozószték *S. Jagoi* tömlöczébe vitetett, mely a' legrettenetesebbnek tartatik Spanyol Országban. Hasonló sors érte az ő testvér öcsét, más érdemes emberekkel egygyütt.

Száz forint Conventiór pénzért adtak Váltó czédulában: —
 Jan. 18-dikán 250 $\frac{1}{2}$ — 19-dikén 250 $\frac{1}{4}$ — 20-dikán 249 $\frac{3}{4}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

*N. Borsod Vármegyéből Boldváról
illy szomorú tudósítást vettünk:*

„A' közelébb múlt esztendeji Karáson Hava 5-dik napján estvéli 10 órakor az igaz keresztényi szelidség alázatos virtusaival tündöklő, két holnapok hijján 69 esztendőkre terjedett becses életétől fosztá-meg a' halál boldog emlékezetű Nagyságos Cs. K. Tanácsos Ssathmári Király József Urat, Tek. Nemes Szabolch Vármegye számos esztendeig volt, mindenkétl közönségesen szerettetteit és tiszteltetteit, egykori Első Al Ispányát“ — Addig is míg ezen nagy érdemű 's szegények ápolgatásában szüntelen mind halálig fáradozó örök emlékezetű nagy hazánkfiának hasznos élete' leírását a' T. Publicummal közölhetnénk, érdemesnek tartottuk azon érzékeny szomorú levelet annak tulajdon eredetéből a' T. Publicummal közleni, melly által egyik kedves fia a' boldogultnak elfelejtethetlen édes jó attyának halálát egy jó barátjának tudtára adja, ezen szavakkal: —

„Kedves Barátom!

„Éppen midőn akartam volna Te hozzád bocsátani leveletem egy rettenetes történet, nem csak ezen kedves kötelességről hanem úgy szólván önnön levelemről is elfelejtkeztetett. Májd másfél hónapja már annak, miolta én a' leg keservesebb állapotban egy darabig az epesztő kétség — azontúl a' leg mélyebb keserűség habjai közt hanyattatom. — Még most is reszketek ha elgondolom, hogy melly keserves dolgot kellett tudnodra adnom Édes Barátom! 's a' melly tudom a' Te baráti jó szivedet is méllyen meg fogja keseríteni. — Oda örökre oda van a' világon a' leg érzékenyebb Atya, oda van velle az én leg hívebb barátom gyá-

molom és mindenem — múlt hónap 5-dik napján hagyta el ez a' Jó Lélek az én Kedves Lelkem Atyám előttünk oly becses meghidegedett tetemeit — Óh melly örömmel sietett a' Szabolcsi Restauratzióra, a' hol a' régi sok jó barátainak meglátása, némelly heveskedők helybe nem hagyható magokviseletén való megindulása hanyatlott élete erejét megemésztették — noha még elég elevenen jött is szegény onnan ide haza — de más nap már bádgyadozni kezdett és tizenkettő napra az ő nemes szive örökre megállott. A' millyen szelid volt élete olyan sendes volt halála is. Betegsége' negyedik napjától fogva három nem csak Doktorok de véllünk együtt jajgató jó 's nemes szívű barátaink orvosolták — biztak szinte haláláig 's minket is biztattak — de ő szegény előre már megérzette közelgető megoszlattatását — Szombaton éjfélt után az Édes Anyám, Pál Testvérem, és én a' kétségbeeséssel küszködve látván halálra lett elválását esdeklítettünk halálos ágya körül, ő hátra (végig) nézett bennünket 's hozzánk ezen áldott szavait intézte: *Édesem! Kedves Gyermekeim! én ti hozzátok többé talán nem fogok szollani — az Istenre kérlek benneteket a' Virtus utjáról el ne tántorodjatok — az emberiséget minden emberek eránt de különösen a' szegények eránt megtartsátok — legyetek igazán emberek!* ekkor jó szive elfogódott 's zökogott — midőn pedig mi kezeit lábait térgyen állva tsokolgatván tőle engedelmét kértünk volna, illy nemes vállastétellel engedett-meg: *nincs nálam helye az engedelemnek, ti engemet soha még nem sértettetek — de ti engedjétek-meg nékem, mert én minden véteknék gyarló tárháza voltam.* — Ezek után véllünk együtt buz-

gőn fohászokodott 's eltsendésedett. Sok szivreható szavai után Vasárnap délben még maga lábán csupán az én reszkető karjaimra támaszkodván az ágyból a kanapéra által ment, két kanál levest erett, és egy kanál essentziát megivott — melly fohászokodásba merülve egyszerre felvilúlt orczával felfiggesztette szemeit, és többé reánk nem is ügyelvén mint egy elragadtatott állapotban Jó Istenéhez tsendes-sen, 's csak néha hallható szóval esedezett a' leg eszmélőbb állapotban szintén estvéli 10 óráig, a' midőn három tsendes sohajtások után elrepült tőlünk az az ártatlan jó lélek 's miökét örökre elhagyott a' leg nagyobb keserűségbe merítvén. —

„Ah, melly szerettem volna haláthatad volna, hogy mint hal meg egy érzékeny' de tiszta 's ártatlan sziv, én életemben nem tanultam annyit, mint ezen reám nézve rettenetes pillantatokban.

„Azolta Édes Anyám 's Testvéreim az ötlet kesergő sok ezerekekkel együtt össze hajtjuk fejünket 's zokogunk.“

Miskolczról Jannarius' 11 - dikén 1820. — A' Nemzeti Theátrumi Intézetnek (Institutumnak) Tek. Borsod Vármegye által rendeltetett Directioja hivatalbéli tisztiben állónak lenni édesdeden elismeri ennek a' Haza előtt közönséges sé tételét: hogy minekutánna tisztelt Megyéjének meghatározása, és mind a' Nagyméltóságú R. M. Helytartó Tanátsnál, mind a' Nagyméltóságú Kir. Udvari Magyar Kamaránál, mint illető Földes Urnál véghez vitt hathatós eszközlése, és egy munkás Segédtagjának Építésbéli Felvigyázóul azon Directio mellé történt kinevezése mellett, úgy a' tömbszőr tisztelt, mint más szomszéd Tek. Megyék-béli Hazafiaknak, rész szerént felajánlott, és vártt, — rész szerént pedig már bé is küldött segedelmekkel ezen M. R. Koronához tartozó Miskolcz Városában a' közelebb lefolyt esztendőbéli Május hava

5 - dik napján egy, belső világosságára nézve 10 $\frac{1}{2}$ öl hosszúságú, 7 $\frac{1}{2}$ szélességű Nemzeti Theátrumnak építéséhez hozzá fogott volna, azt hat hónapok' lefolyta alatt anayira vitte, melly szerént annak ékes és erős falai már valósággal felállítva vagynak — 's tellyes bizalommal lévén az eránt, hogy egy illy, közészerűsége mellett is a' vagy csak annál fogva, mivel ez még addig a' maga nemében egy lészen, — (és Isten tudja, meddig fog annak maradni?) a' Nemzetek dízére szolgálendő Építetet, a' megígért segedelmének vissza tartóztatása, 's az azokon felül is még szükségeseinek megtagadása miatt, nem lesz köntelen abban hagyni: fogadja azon Directio, hogy felvállalt köteletségének nem sokárayonnyult végrehajtásával az ezen ház ezelnak elővitelére tett, és kezdő adakozásokat nevenként, — valamint szinten azoknak hová lett, és lejendő Erdítésekét is egész egyenességgel ki fogja a' Haza előtt, — a' származható gyanakodásnak (subsumptionak) magára követhesendő elhárítása szükséges volta' tekintetiből is, — jelenteni.

Magyar Országban a' Kezves Iskolák Szerzetének az Uj Esztendőre kiadott Listroma szerént a' 27 Szerzetes házában öszveséggel találtanak 556 tagok. Legnépesebb a' Szerzetnek Privigyei Háza, melyben 54 Tagok laknak, kik között 16 Novitiusok találtanak. Ezután követhetik a' Trentsini Ház, melyben 27 - ten, kik között 14 Novitiusok vannak. A' Ketskeméti Házban laknak 24 Tagok, kik között 12 Novitiusok vannak. A' mult esztendőnek elfolyása alatt kihalt Szerzetesek között találtanak tudományokról nevezetes és érdemes Férfiak, Hemtner Florián, a' ki életének 62 esztendejében Pásonyhan Jun. 21 - dikén, és Kelle Leopold, a' ki életének 57 - dik esztendejében Veszprémben Jan. 18 - dikén halt meg. —